

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

היסוד הראשון היסוד הראשון להאמין מציאות הבורא יתברך, והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות, הוא עילת מציאות הנמצאים כולם, בו קיום מציאותם, וממנו קיומם

ביאור המושג "אמונה" לשון הרמב"ם בתחילתו הוא: "להאמין מציאות הבורא יתברך". ושומה עלינו לבאר מהו המושג "להאמין". יש מושג לדעת, יש מושג להרגיש, ויש מושג להאמין, מהו המושג "להאמין", י"ג עיקרי "אמונה".

נבאר. ישנו באדם כח הנקרא כח ההרגשה, שאלו הם חמשת החושים, כוחות המרגיש. אולם אלו הענפים, שורשי כוחות המרגיש הינם כוחות המחשבה, כוחות הדעת [הבריאה נבראה באופן של **כְּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ** (תהלים קד), והרי שהכרת הנבראים, מצד גילוי מדרגת הנבראים שבהם שנעשו בחכמה, מתגלה מכח מדרגת החכמה, חמשת החושים].

חיצוניות הכח נקרא הרגשה, ופנימיות הכח נקרא דעת. למעלה ממערכת זו, נמצאת המערכת הנקראת "אמונה". ועלינו לבאר מהי "אמונה". נדגיש, "אמונה" אין כוונת הדבר שדבר שהוא בלתי מורגש, ובלתי ידוע, מוגדר לאמונה. זו אינו עומק הגדר של המושג שנקרא אמונה. אמונה עניינה, "להאמין מציאות הבורא יתברך". כלומר, כשם שיש להרגיש, ויש לדעת, יש להאמין מציאות הבורא יתברך. ■ המשך בע"ה שבוע הבא - מסדרת דע את אמונתך_001 הגדרת מהות האמונה והגדרת מציאות (שלוש עשרה העיקרים לרמב"ם) **בקול הלשון**

נוסח י"ג עיקרי אמונה המודפס בסידורים, ומדוע יש דוקא י"ג עיקרים במאמר המוסגר, נקדים שני נקודות. נקודה ראשונה - הנוסח של י"ג עיקרי אמונה המקובל בידינו המודפס בסידורים, זהו קיצור של סדר י"ג עיקרי אמונה, וזה אינו הסדר שסידר הרמב"ם כאן בפיה"מ בארוכה. במשך הדורות שינו את הנוסח על מנת לקצרו, כדי שיהיה קרוב ללשון בני אדם. אבל אנו נלמד בס"ד את דברי הרמב"ם במקורם, בשורשם, בלשונו של הרמב"ם עצמו.

נקודה שניה, הרמב"ם מנה מה שנקרא בלשון רבותינו על דרך כלל, י"ג עיקרים לרמב"ם, עיקרים גדולים, י"ג עיקרי אמונה. והרי אין דבר שהוא במקרה, וא"כ מדוע יש דוקא י"ג עיקרים. המכוון הברור הוא, שהרי כל אמונתו היא **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד** (דברים ו, ד) - אחדותו יתברך שמו. ואלו הם י"ג עיקרים שמגלים את אחדותו, י"ג בגימ' אחד, המגלים את אחדותו יתברך שמו - י"ג עיקרי אמונה.

לאחר ההקדמות הללו, נתחיל בס"ד את תחילת דברי הרמב"ם. וקודם החלנו את היסוד הראשון נדגיש, שהרמב"ם שכתב י"ג עיקרי אמונה, על אף שכל אחד מהם הוא אחד מחלקי הי"ג, אבל כללותם מצרפת אותם לאחד, כלומר, ששורש הכל מונח ביסוד הראשון, כמו שנתבאר. היסוד הראשון, העיקר הראשון, הוא עיקר לכל הי"ג עיקרים.

י"ג עיקרים ויסודות האמונה לרמב"ם

ממה שצריך שנזכור בכאן והוא הראוי מכל מקומות שעיקר דתנו ויסודותיה שלש עשרה יסודות

עיקרי ויסודות האמונה בספר זה נעסוק בסוגיית י"ג עיקרי אמונה. המקור של י"ג עיקרי אמונה אלו הם דברי הרמב"ם. הרמב"ם בפירושו המשניות במסכת סנהדרין, בפרק עשירי, פרק חלק, בתחילת משנה א' (ד"ה כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא וכו') כתב וז"ל: "ראיתי לדבר בכאן בעיקרים רבים באמונה, גדולים ונכבדים עד מאד".

הרמב"ם מאריך שם בארוכה בתכלית הבריאה, בשכר לעתיד לבא, וכן להיפך, וראוי לכל מי שרוצה להבין את שורשי דת אמונתו, לעיין בדברי הרמב"ם. לאחר שהרמב"ם מאריך בתכלית הבריאה, שהינה הדבקות באור האלוהי, בו יתברך שמו, בסוף משנה א', אומר הרמב"ם, "וממה שצריך שנזכור בכאן והוא הראוי מכל מקומות שעיקר דתנו ויסודותיה שלש עשרה יסודות".

בתחילה הוא קרא להם: "עיקרים גדולים", לאחר מכן הוא קרא להם: "עיקר דתנו ויסודותיה, שלשה עשרה יסודות". ובהמשך לשונו, לשון הרמב"ם עצמו הוא "יסודות", היסוד הראשון, היסוד השני, היסוד השלישי, וכן ע"ז הדרך. ונצטרך בהמשך בעז"ה להבין מהו הלשון של "יסוד", ומהו הלשון של "עיקר", ומהו "אמונה".

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

חידודם של דברים הוא, הדוגמא שהוזכרה כאן בדבריו היא שהאדם מתבונן על גדלות הים. יש את הראייה שהאדם רואה את הים בגדלותו, ויש את ההכרה של הגדלות שהיא שכלית. אם ראיית גדלות הים לא נחקקת במחשבת האדם, אזי הוא רק ראה ראייה בעלמא, וכעת הוא מתבונן בשכליות בלבד. אולם יש אופן שגדלות הים נחקקת במחשבת האדם, והכח שמכוחו הראייה נחקקת - זהו כח המדמה שנמצא באדם.

זוהי ההגדרה שהחלק הדמיוני מסייע לחלק ההגיוני, כיצד. יש את עצם מה שהאדם רואה, ויש את מה שהוא מתבונן בראייה שראה כיצד יש כח כזה גדול, ומשכיל שזהו הקב"ה. אולם באופן הזה מה שהאדם ראה לא נחקק אצלו באופן חזק. האופן הנוסף הוא, שהראייה שהאדם ראה נחקקת, והוא מתבונן באותה גדלות. כאשר הראייה שהאדם ראה נחקקת, זהו שילוב של שני הכוחות, גם גדלות הראיה שהוא רואה נחקקת, וגם ההתבוננות מצטרפת. כאשר הוא ראה אבל הראיה כמעט נשכחת ואינה נחקקת ונשאר רק ההתבוננות, יש כאן רק את כח השכלי כמעט לבדו. אולם אם גם הראייה נחקקת, אזי שניהם משמשים יחדיו, הראיה יוצרת את הגדלות החושית בנפש, וההתבוננות מתבוננת באותה גדלות.

כאן מונח שלימות כח המדמה שמשלים לכח המחשבה. זהו מדמה שהתפשט מעולם המעשה, ומעולם ההרגשה, ועלה לעולם המחשבה, והמדמה חוקק את גדלות הציור באדם, וכעת הוא מתבונן מכח המחשבה באותו דבר.

משל למה הדבר דומה, יש אופן שהאדם מתבונן בדבר שהוא ראה אתמול, ויש אופן שהוא עומד מול הדבר ומתבונן. אם הוא עומד מול הדבר ומתבונן הרי שזה חי, אולם אם הוא ראה זאת אתמול וכעת הוא מתבונן, חסר את הכלי, חסר את החיות. המדמה גורם שכל הזמן הדבר חי, ואזי ההתבוננות כל הזמן בדבר חי. זה נקרא בלשון ר"א בן הרמב"ם - **הפעלת החלק הדמיוני במה שמסייע לחלק ההגיוני על ידי**

התבוננות בכריאותיו יתעלה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'" מרבינו אברהם בן

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

צריך להיכנס ראשית כל למקום של "להתיישב", להיות במקום של ישוב דעת, שקט פנימי. כאשר האדם מגיע לאיזושהו שקט לפי מדרגתו, אז הוא קיים את ההבחנה שנאמרה "ראוי לו להתיישב". נתבאר אם כן בדברי הנפה"ח שראשית צריך סדר של הכנה, שזה יהיה קביעה וקיימא בנפש להכין את עצמו לדברים.

ותחילת ההכנה "למעשה" (לאחר שלמדנו כבר חמישה פרקים, הגענו עכשיו בסייעתא דשמיא לפרק ו' בו הנפה"ח מבאר את תחילת ה"מעשה") - צריך להתיישב.

כמה זמן להתיישב? באופן כללי צריך "על כל פנים זמן מועט", אבל בתוך הזמן המועט עצמו, צריך זמן של ישוב הדעת, להגיע לאיזושהו שקט, לאיזושהו רוגע, לאיזושהי נייחא, **במידה שמכאן ואילך, המחשובות שהוא יחשוב לא יתערבבו עם כל המחשבות שהוא חשב לפני** שהוא התחיל להתיישב בדעתו לעסוק בדברי תורה.

אדם שלא עושה ריווח, "ליתן ריווח בין פרשה לפרשה", הפסק בין הענין הקודם לענין שאליו הוא נכנס, אז המחשבה הקודמת, בלי נפק"מ מה היתה, בממון בבנים בבריאות או סתם טרדות של הבלי עוה"ז, היא נדבקת ישר במחשבה שבה עכשיו הוא מתחיל להתעסק, ביראת ה' טהורה בתשובה מעומקא דליבא או בלהתדבק בו יתברך שמו ובתורתו.

נצרכת הבדלה - "ריווח תשימו בין עדר לעדר", זוהי התפיסה היסודית של קומת הנפש. צריך להבדיל בין מקום החול למקום הפנים. להבדיל בין המחשבות שקדמו לזמן שהוא הולך ללמוד, למחשבות שבהן הוא נכנס לתחילת ההכנה ללימוד ולאחר מכן לעצם הלימוד עצמו.

ולכן, צורת הדבר "למעשה": "ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל", עוד לפני שהוא מתחיל, לא רק כשמתחיל לעסוק בדברי תורה אלא "קודם שיתחיל" את ההכנה עצמה גופא, צריך להתיישב.

השלב הראשון אם כן, שהאדם מייחד לעצמו זמן להכנה כללית לכל הדברים הגדולים שהוא עושה ביום יום, הכנה כללית לכל דבר, לתורה, לתפילה ועוד דברים גדולים שהאדם עושה.

השלב השני, שלכל ענין שהוא נכנס, יש לו ריווח בין פרשה לפרשה, בין הנקודה הקודמת שבה הוא עסק לנקודה שהוא עתיד לעסוק. ובאותו זמן יש קול דממה דקה מסוים, רוגע מסוים, שקט מסוים שבו האדם נבדל מן הנקודה הקודמת, וזוהי תחילת ההכנה לשלב הבא. והרי שמתן תורה, שהוא שורש כל עסק התורה, מעין כך היה. זכור "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב", ואומרים חז"ל במדרש שהיה "מחריש", ומשם מתוך המחריש היה יוצא הקול. כביכול עשרת הדיברות שהקב"ה דיבר בהר סיני, הם לא דיברות באופן של "וירד ה' על הר סיני" ויש עשרה דיברות שכביכול הוא מדבר. אלא היה "מחריש" ומתוך מחריש יוצא הקול. ומעין כך כביכול בעבודה דידן, מתוך המחריש יוצא הקול, זהו ה"ראוי לו להתיישב". ■ המשך בשבוע הבא - מתוך

אות יב - יג'

יב) אמר השכל: אך מה שצריך לברר ראשונה, הוא ענין מציאות האדם והעבודה המוטלת עליו, לדעת מהו התכלית הנרצה בכל זאת.

עיקר נזר הבריאה הוא האדם, שהוא הנברא על מנת להביא את כל הבריאה כולה לתכלית השלמה. כדברי חז"ל (מס"י פ"א) שכאשר האדם מתעלה - מתעלה ומעלה כל העולם כולו עמו. ולכן, ראשית כל עיקר ההתבוננות היא להבין מהי מציאות האדם, ומהי העבודה המוטלת עליו. האדם לעמל יולד, ועליו לדעת מהו התכלית הנרצה בכל זאת, מהו המכוון, להיכן פני כל הבריאה כולה עתידה לילך.

יג) אמרה הנשמה: זה ודאי ענין שמבקש עיון הרבה, להבינו על בוריו בכל חלקיו.

דבר אחד ברור לנשמה, על מנת להבין דבר זה - זה ודאי ענין שמבקש עיון הרבה, ולא ידיעה בעלמא. על מנת להבין מהי מציאות האדם, מהי העבודה המוטלת עליו ומהו התכלית הנרצה בכל זאת, צריך עיון רב. אמנם, מה שברור לנשמה, לא ברור לרוב בני האדם. אם נשאל את רוב בני האדם, אפילו את לומדי התורה יושבי אהלים, מהי תכלית הבריאה כולה, תשובתם תהא: "תלמוד תורה, קיום מצוות, וקיום רצון הבורא יתברך שמו, בשביל מה צריך בזה עיון רב". זו ידיעה כללית שיודע אותה כל בר בי רב דחד יומא שלמד בבית המדרש, את כללות הדברים בענין מהי תכלית הבריאה. אולם הנשמה מגדירה זאת לגמרי אחרת, זה ודאי ענין שמבקש עיון הרבה להבינו על בוריו בכל חלקיו.

נביא משל להמחשת הדברים. אדם שלא זכה לשמור תורה ומצוות ומעולם לא למד תורה, הסתכלותו על התורה היא, שיש בתורה כמה ידיעות, כמה הלכות, וכמו שלהבדיל רח"ל ישנם שופטים שיושבים על כס המשפט ופוסקים על פי הבנתם, כך גם ישנם רבנים שיש להם מעט ידיעות ופוסקים את פסיקותיהם. אותו אדם אפילו לא מכיר ולא יודע את עומק אורך ורוחב כל התורה כולה, ש"אַרְפֵּה מְאַרְץ מְדָה וְרִחְבָּהּ מְנִי יָם" (איוב יא, ט), חכמה שאין לה קץ וגבול, הוא אפילו לא מודע לקיום של כך. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא -

מתוך סדרת שיעורים על ספר "דעת תבונות"

פרק ג' | כח הציור

עולם אחר ראית...

כאשר האדם מרגיל את עצמו באופן שהוזכר כעת, אזי כח הציור שלו מתרחב בצורה ההפוכה לגמרי מכח הציור שבקלקול, שבו נאמר (במד"ד פ"ו) "עין רואה ולב חומד וכלי מעשה גומרים". מהיכן זה מגיע שהעין רואה והלב חומד וכו' בקלקול? מכח כך שהראיה חוזרת לראיה השורשית של תחילת ימיו שרואה דברים מכח המדמה הבלתי מבורר ובלי חכמה כנ"ל. אך כאשר האדם פועל בדרך שהוזכרה כעת, אזי כאשר הוא רואה תמונות (לא שבכך יהיה עיסוקו כל היום לברר את כל התמונות שרואה אך כאשר הוא רואה) הוא לאט לאט מתרגל לראות בהם את הציור המדוייק ולראות בהם את החכמה. ובעומק, בכל התמונות שהוא רואה בבריאה הוא רואה דברי חכמה.

דוגמא לדבר: כידוע כתב הרמב"ם (יסודי התורה פ"ב) שהדרך לאהבת הבורא ויראתו היא ההתבוננות בבריאה. ולפי"ז כאשר האדם רואה כוכבים וכדו', היה צריך להיות שהוא יגיע מכך להכרת הבורא. מדוע א"כ רוב בני האדם רואים כוכבים ולא מגיעים לאהבת, יראת, והכרת הבורא? אלא שזאת משום שהם רואים צורה הנשלטת ע"י הדמיון בלי חכמה. מאז היותו קטן ראה האדם כוכבים, וכך גם כעת הוא רואה אותם באותו מבט.

ידוע המעשה שהיה עם החזו"א, שהוא התמקד פעם בראיית פרח והתבונן בו, ובשלב מסויים הפסיק ואמר שאם הוא היה ממשיך להתבונן היה מגיע לעילפון מרוב התפעלות. זו בדיוק הצורה ההפוכה ממה שהאדם נולד, וכך האדם הופך את הדברים.

כאשר נפש האדם עולה בסולם שהוזכר כעת, אזי את כל התמונות שהיא רואה, היא רואה אותם במבט מדוייק והיא רואה אותם במבט של חכמה. ואז כשהאדם רואה את העולם, הוא רואה עולם אחר. זה לא אותו עולם שהוא ראה קודם, ולא אותו עולם שרואים שאר בני האדם. הרוב המוחלט של בני האדם הולכים ברחוב ורואים עולם אחד, וכאשר הוא הולך ברחוב ורואה (מה שאפשר לראות ובשיעור שראוי לראות וכו') הוא רואה עולם אחר.

הוא חי בעולם של חכמה - "כולם בחכמה עשית" וזה מה שהוא רואה, הוא רואה ציור מדוייק שפנימיותו היא חכמה.

כח הציור שבלימוד התורה

נחזור כעת לסוגיא של לימוד התורה. הצורה הנכונה של לימוד דברי התורה, היא באופן כזה שכאשר האדם לומד דבר הוא אמנם מצייר אותו, אך החכמה מבוררת וחזקה לכשעצמה. הציור הוא הכלי והחכמה היא האור, והאור שולט על הכלי ולא הכלי על האור, זוהי צורת הלימוד האמיתית. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים

"דע את תורתך דרכי הלימוד"

אבד | לא תראה את שור אחיך

כתיב (במדבר טז, לג) ותכס עליהם (עדת קרח) הארץ, ויאבדו מתוך הקהל. ואמרו (סנהדרין קח ע"א) מתני', עדת קרח אינה עתידה לעלות, שנאמר ותכס עליהם הארץ, בעוה"ז ויאבדו מתוך הקהל, לעוה"ב, דברי ר"ע. ר"א אומר, עליהם הוא אומר (שמואל א, ב, ו) ה' ממית ומחיה, מוריד שאול ויעל.

כי הנה אמרו "כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב". והיינו שמצד מדרגת הכלל, הכל, לכולם יש חלק לעוה"ב, אולם מצד הפרט, ואלו שאין להם חלק לעוה"ב. וקרח ועדתו, בעלי מחלוקת, פרוד, הם הם תפיסת הפרט, ולכך מצד עצם מהותם אין להם הבטחה לעוה"ב. כי הכלל לעולם אינו אבד, כמ"ש בירושלמי, ציבור אינו מעני, ציבור אינו מת. משא"כ הפרט, עליו נאמר אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, מלשון פרטיות כמ"ש בשם אליהו הנביא. כלומר שהפרט יתכלל בכלל, אולם פרט כשלעצמו, אין לו זכות קיום לעת"ל. כי עוה"ז מדרגתו פרט, ששת ימים, ששת ימי מעשה בראשית, ולכך לפרט יש תפיסת קיום. אולם עוה"ב, בחינת שבת, ויכלו, כלל. יש שם את עצם הכלל, ואת הפרטים שנכללו בכלל, וזולת זה מה שהיה אובד.

וזהו בחינת אבד א-בד. א - בחינת אחד, הכלל הגדול שחובק בתוכו הכל. בד - לשון בדד, לבדו, נבדל מזולתו, פרט לעצמו, מעין מצורע שכתוב בו, בדד ישב מחוץ למחנה. וזהו שם תוארו של קרח, שאמרו חז"ל (לקח טוב) נעשה מקום חנייתם קרחה. קרח מלשון קרחה. והיא מפורשת בקרא על מי שנשרו שערותיו הנקרא קרח. כי הגולגלת אחת, והשערות שבה מקום הריבוי הגמור שבאדם. כי אין לך התפרטות גמורה באדם יותר מגילוי שערותיו. ונמצא שביטול השערות ע"י שנעשה קרחה, זהו גופא התיקון כי נגלה הכלל שלמעלה מן ההתפרטות. וזהו עומק שיטת ר"א הנ"ל, שאמר, עליהם הוא אומר, ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל, שיש להם תיקון. והיינו שממכה עצמה מתקן רטיה, משמו קרח נעשה גופא הרטיה כנ"ל, חזרה לכלל.

ודבר זה נגלה במה שאמרו בני"י לאחר מכן (שם כז) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו, ובזה חזרו וכללו את עדת קרח עם כולם, וזהו גופא שורש תיקונם.

המשך בעמוד ה'

פרק ב' | קשר חיצוני ופנימי

קשר למה שתוך האדם א"כ קשר של האדם לכל דבר אחר נתפס בהתגלות של הנפש בד"כ כקשר לדבר שחוצה לו, לעומת זאת סוג הקשר השלישי שהוזכר שהוא הקשר של האדם לעצמו בו לבד יש אצל האדם יותר הרגשה בגלוי של קשר למה שבתוכו - קשר של פנים, (ואע"פ שבמבט פשוט נראה שמוכרח שכך זה יהיה שהרי זהו קשר עם עצמו וקשר לעצמו בהכרח שזהו קשר פנימי, אך כפי שיתבאר בהמשך אין זה כ"כ פשוט.)

נסכם א"כ את נקודת היסוד: כל קשר שיהיה הוא או קשר לדבר שנמצא מחוץ לאדם ובו נכללים כל סוגי הקשרים שלעליון שלצידו ושלתחתיו. או קשר לדבר שהוא חלק ממנו והוא הקשר של האדם לפנימיותו ועצמיותו.

רק קשר עצמי פנימי הוא קשר שלם! ברור לכל מי שמתבונן מעט שכל קשר של האדם לדבר שחוצה לו אינו יכול להיות קשר שלם! רק קשר לדבר שהוא מפנימיותו ועצמיותו של האדם הוא קשר שלם!

בתחילת הדרך עמלו של האדם בעולם הוא ליצור קשרים חיצוניים, וזהו באמת שלב משלבי סולם העלייה, אך המכוון והמטרה שצריכה להיות היא להגיע לקשר **עצמי פנימי**. ויובהר שאין הכוונה רק לקשר עצמי פנימי של האדם עם עצמו בלבד, אלא הן לקשר עצמי פנימי של האדם עם הקב"ה ועם כל מי שמעליו, הן לקשר עצמי פנימי של האדם עם בן זוגו וכל מי שלצדו, והן לקשר עצמי פנימי עם כל מי שמתחתיו, אלא כמובן שבתחילה יותר קל שסוג קשר כזה שהוא עצמי פנימי יתגלה אצל האדם עם עצמו.

לא כל קשר לעצמו הוא קשר עצמי פנימי על אף שבמבט פשוט נראה שכל קשר של האדם עם עצמו זהו קשר פנימי שהרי זהו קשר שלו עם עצמו, אך בהתבוננות יותר בהירה ודקה נגלה שגם קשר של האדם עם עצמו יכול להיות קשר חיצוני! ואצל רב בני"א הקשר שלהם עם עצמם הוא קשר חיצוני ולא פנימי! כאשר הקשר של האדם עם עצמו הוא קשר חיצוני אזי בהכרח שגם הקשר שלו עם מי שמעליו, לצדו, ומתחתיו הוא קשר חיצוני. ואם האדם חי כך ומסיים כך את חייו נמצא שכל חייו הם חיי חיצוניות והוא לא זכה להגיע לעולם הפנימי שאליו נכספים כל נשמות ישראל.

קשר של האדם עם עצמו שהוא קשר חיצוני כעת נסביר מהו א"כ קשר של האדם עם חיצוניות עצמו ומהו קשר של האדם עם עצמו בפנימיותו.

ישנה תפיסה נמוכה שהאדם תופס ומזהה את עצמו עם **גופו**, הוא סבור שה"אני" שלו זהו הגוף הגשמי בצורתו ומראיתו, כמובן אנו לא נעסוק בכך, ובהנחה שהאדם יצא מהרמה החיצונית הזו מתוך הכרה שהגוף החיצוני הוא לא האני של האדם והגיע לזיהוי פנימי יותר שהוא זיהוי עם **הנפש** על חלקיה, נתקדם ונראה שגם בנפש

יש חלקים שעדיין מוגדרים כחיצוניים לאדם. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא -

מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.

במדבר | ב-ם

וידבר ה' אל משה במדבר סיני. מב-דר. וכתוב ודברתם בם, בם ולא בדברים בטלים, כמו שדרשו חז"ל, ושורשם ל"ב נתיבות חכמה, וי' מאמרות שבהם נברא העולם. ויחדיו עולים מ"ב. כי יש את התורה ויש את כח האמירה דיבור, עשרה מאמרות, עשרת הדברות. ומצות דיבור בדברי תורה, צירוף התורה עצמה, ל"ב, כנ"ל, עם כח הדיבור, י' כנ"ל, וזהו ודברת בם. ושורשו כביכול אצלו ית"ש, שאסתכל באורייתא וקרא בה ואמר י' מאמרות, ועי"ז ברא עלמא. וזהו כללות התורה. וע"ש כן נקרא האדם מדבר, בם-דר, וב-פרטות כל התורה כולה שמותיו ית' שמו, ואחד מן השמות הוא שם מ"ב, כמו שכתוב בקדושין (עא). ובפרטות א-כא ג' שמות מ"ב. א. הויה פשוט ומלא באלפין, ומלוי המלוי, עולה מ"ב אותיות. ב. שם אהיה - יהו', עולים בגימט' מ"ב. לכן ר"ת של אנא בכח גדולת ימינך וגו' כנודע מ"ב תיבות, וצורת חלוקה של ז' פעמים ו', עולה מ"ב. ושורש כל אחד מן ו' אלו, הרי מ"ט, והוא שורש ספירת העומר מ"ט ימים, ויום חמשים שבו נתנה תורה כנודע. ושלמות מדרגה ודברת בם, נתגלה במתן תורה י' דברות עיין רע"מ (בהר קח, ע"ב).

והנה משה קבל תורה מסיני, ותחלה היה משה בדור המבול, כמ"ש מן המים משיתהו, מימי המבול. כנודע. ובדור המבול במקום להנתן תורה נעשה מבול, מב-ול. ומהות המבול בתורה עצמה, שנעשה עירוב האותיות ובלבולם, בחינת בבל מלשון בלבול. והנה זה לעומת זה עשה האלקים טוב לעומת רע, רע לעומת טוב, ולעומת משה עומד בלעם כמש"כ חז"ל לא קם בישראל וגו', אבל באוה"ע קם, ומנו בלעם, אותיות בם-על. בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל, נתקבצו כל האומות אצל בלעם ואמרו לו 'שמא מבול מביא לעולם' כמש"כ חז"ל בזבחים (קטז). ודייקא נתקבצו לבלעם, בם-על, כנ"ל ודוקא אמרו, שמא מבול מביא לעולם, מבול בם-לו, כנ"ל.

והנה נודע שיש ג' בחינות ידיים, יד ימין יד הגדולה, יד שמאל היד החזקה, ויד אמצעית (שאף הגוף נחשב בערך מסוים יד) יד הרמה. וג"פ יד עולה מ"ב. כי מהות של מ"ב לעלות תחתון לעליון, שזהו ע"י כח הידים, ובקלקו זהו בחינת בלעם, בם-על, על דייקא. ולכן ביקש מבלק שיבנה לו מ"ב מזבחות, מ"ב דייקא מזבחה, בם זח. וכנגדו מזבח שהיה במתן תורה שהקריבו עליו עולות, על דייקא. ומה שמקריבים על המזבח נקרא 'במה' קודם המ' שכן והמקדש שהותרו הבמות, במה, מב-ה. ועיקר ההקרבה לעשות ריח ניחוח לה'. בחינת בשם בושם. בם-ש.

ובקלקול אמרו כל הנושא אשה עולה לגדולה, ונשא עשיו את בשמת, בשם דקלקול שהיו מקטרים לע"ז. ובקלקול שנפלו ממדרגת מתן תורה, ממדרגת אדם למדרגת בהמה, כדכתיב נפלו כבהמות נדמו, היפך עלית בהמה לאדם. ולאחר מכן היה משכן לתקן זאת, ובעיקר מקדש שבחלקו של בנימין, בם - נימין, ושם הקרבת בהמה לעילא. ובעומק כל כח העליה לא"י מכח שם מ"ב - ותחלתו קריעת ים סוף ע"י נחשון בן עמינדב, מב-עינד. ומכאן ואילך מ' שנה היו במדבר מדבר, בם-דר, כנ"ל, מקום מעבר לא"י מעבר, בם-ער. ושלמות העבודה בא"י, מקום הגבוה ביותר, בבגדי כהונה, מגבעת, בם-געת, שהוא גבוה מכל, שע"ש כן נקרא מגבעת.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבימלך, בהמה, במה, מזבח, מחברת, מכתב, מרכבה, בשם, בשמת, מבול, מבין, מגבעת, מושב, מדבר, משבצת, משכב, בנימין, מערב, מירב, עמינדב, מבשר, מרבץ, מבוא, מהביל, מבחר, מבכה, מובס, מושב, מחצב, מחשבה, מטבח, מכאוב, מכבד, מכבר, מעבר, מצב, מרבדים, אבשלום, בלעם, בם, בתולים, ירבעם. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתיב (במדבר כא, כט) אוי לך מואב, אבדת עם כמוש. ואמרו חז"ל, כל עם שעובד ע"ז סופו שיאבד, הדא הוא דכתיב (דברים ל, יז-יח) ואם יפנה לבבך ולא תשמע, ונדחת והשתחית לאלהים אחרים ועבדתם, הגדתי לכם היום כי אבוד תאבדון.

וכבר נתבאר שאבד מהות אב - אבד. וזהו דייקא נגלה במואב שנקרא כן מלשון מ-אב, ולכך דייקא בו מדוקדק לשון אבדת. ובעומק יותר יש אבידה בשורש, שנגנז אור הראשון, ויש אבידה באחרית, שלא נתגלה מדרגת שב"ק בשלמות בבחינת יום שכולו שבת אלא רק מעין עוה"ב, וזו מתולדת חטא אדה"ר. והרי שחל על מדרגת השביעי אבדה. והוא בחינת מואב בגימ' מ"ט, ז' פעמים ז'. כי אבא יסד ברתא, בחכמה יסד ארץ. ולכך שורש השבת, שביעי, ש-בת, כמ"ש חז"ל, שורשו באבא - חכמה. ולפיכך כשם שיש אבדה בראשית של האב, כן יש אבדה ביסוד ברתא - באחרית בשב"ק. וע"ז כתיב (איכה ג, יח) אבד נצחי, נאבד עולם הנצח, יום שכולו שבת.

ולכך כתיב בשב"ק לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת, כי איש דקלקול כתיב בה (איוב לא, יב) אש היא עד אבדון תאכל, מכלה ומאבדת. ולכך המבער אש בשב"ק, מעורר את כח הקלקול של אבדון שחל בשב"ק בשורש חטא אדה"ר כנ"ל.

והנה אמרו חז"ל (לקח טוב) אוי לך מואב זו נבואה על מואב, אבדת עם כמוש, זה כמוש שקוף אשר במדבר, והוא אבן שחורה דמותה כדמות אשה שחורה והיא בתוך הבמה, והיו הולכים אליה להשתחות לה מואב וכל סביבותיה. וכנגד דמות אשה יש את שב"ק, שבת מלכתא אשה דקדושה. ויתר על כן כפי שנתבאר לעיל, אבדה ראשונה, שנאבדה חוה מן אדה"ר, אבדת אשה. ועל אדם כתיב אשר יצר את האדם בחכמה - אב בחכמה. ולפ"ז מואב, שורשו דבר הנלקח מן האב, מן החכמה. והיא אשה שנלקחה מן אדה"ר, שהוא אב לכל בני העולם. ועומק מהות ע"ז של מואב, שעובדים את הדבר הנאבד. וזה כל מהותם ושםם שנקראו מואב מאב שסברה בת לוט שאבדו מן העולם כל ישוביו, אין איש לבא עלינו כדרך כל הארץ. והרי שכל שמם נוסד מן אבדה, ולכך אחריתם, אבדת עם כמוש. שורשם אבידה, מהותם

אבדה, ואחריתם אבדה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

חסד

עיין תפארת ישראל (כלים, פ"ב מ"ג, יכין) ודע, לזביז ושפה וזר, כולן הן אגן המקיף גג הכלי כעין דופן נמוך מאוד, אלא כשתמונת הבליטה הזאת שעל שפת הגג הוא מרובע נקרא לזביז, וכשתמונתו עגול נקרא שפה, וכשהוא בתמונת משולש נקרא זר, וכשהוא גובה קצת נקרא דופן (רמב"ם). והוא בחינת כתר, כותרת סביב.

חכמה

עיין פרדס רימונים (שער לא, פ"ח) ובו (בלב) שתי טבעות על שני החללים (שבלב), רמז אל אגן הסהר אל יחסר המזג, והם רמז אל שתי מציאות המלכות שהם בטיבור בטבעת ממש (טיבור מלשון טבעת), והם, א' מצד החכמה, ואחד מצד הבינה וכו'. והבן שיש שורש למלכות בחכמה, בבחינת בחכמה יבנה בית, אבא יסד ברתא, סוף מעשה במחשבה תחלה. ויש שורש למלכות בבינה, אמא תחתונה שורשה באמא עליונה, אות ה' ראשונה במילוי ה"ה, ממולאת בתוכה ה' שניה, מלכות. ומצד אבא - חכמה, ראייה, נגלה בטבור, ראייה, טבריה, טובה ראיתה, יושבת בטבורה של א"י. ונגלה בטבור בינה, שהארת יסוד דאמא נגלת בטבור (עיין ערך מלכות).

בינה

כתיב (בראשית ב, י) ונהר יוצא להשקות את הג'ן, ואמרו בזוה"ק (עיין תיקונים תיקון טז, לח ע"א. וכן תיקון כא, כח, מב, נב, נה) שאלו ג'ן סדרי תורה. ועיין בספר צמח צדיק (סוד הערלה) ונהר יוצא מעדן, בינה מתפשטת מהחכמה, להשקות את ג'ן סדרי תורה שבהם נכללות תרי"ג מצות, שהם בחושבן נה"ר - רמ"ח. והבן שאגן אלו מים שנתפשטו מעדן ע"י הנהר, בחינת א-גן. מאחד נעשה ג'ן סדרי תורה.

דעת

פעמים אגנא נקרא עריבה (כגון עיין רש"י תענית כה ע"א) עריבה מלשון ערוב, שהכל מתערב בה, והוא ע"י כח הדעת. ועוד. עיין עמק המלך (שער ה' פס"ז) בזמן זיווג ת"ת ומלכות עולים העולמות ב"ע ונעשים בדמות כנפים למלכות דאצילות, בסוד שררן אגן הסהר, והיא המרכז בפנים. ועיין מאורי אור (ערך אגן) שכל היכולת נעשים סביבותיו בעת היחוד כאגן זה, והוא נקודה באמצע כעין הלבנה, וזהו הסהר. ומקורו בשער הכוונות (דרושי הקדיש דרוש א, כוונת הקדיש השלישי) ממאמר הזהר בכתב יד הנקרא סתרי אותיות של השי"ת. ועיין עוד ליקוטי הלכות (או"ח, תפילין ה"ה) רצועה של תפילין הנמשך ממח הדעת עד הטבור. שררן, רצועה של ראש שנמשך עד אגן הסהר. עי"ש.

גבורה

אש דקלקול, קו שמאל גאווה, והוא היפך שורשו בינה, ענוה. ועיין זוה"ק (תיקונים תיקון סט, קח ע"ב) מסטרא דתרין דרועין אינון עזיא"ל, אגניא"ל (יש גורסים מאגניא"ל, ויש גורסים אגניא"ל). מתמן אגג, וביה גאה גאה, סוס ורוכבו רמה בים. ומצד כך אגן לשון אגנה בגבורה, וכאשר זהו דקלקול זה תוקף של אש דקלקול, גאווה. (ועי"ש בגר"א שנראה שהוא יד ימין) ועיין בספר רזיאל המלאך שאגניא"ל, הוא אחד מן המשרתים את דלקיא"ל (ועיין ספר דן ידן מאמר י"ב). שאגן ר"ת, א - ארמילוס. ג - גוג ומגוג. ג - נשימה לך, עי"ש. ועיין פרדס ערך זה, וכן קהלת יעקב, שדן בכך, וכן שם בערך ארמילוס. ועוד. עיין מחזור ויטרי (סימן רפ"ז) אגן, עוגל הסהר. מה הסהר הזה מתעגל ומשלים פגימתו לסוף י"ב יום ואז מבהיק זיוו של עולם, אף צדיקים שבדור כל זמן שמזקינים גבורה מתוספת בהם ומגינים על דורם.

תפארת

יש טבור, ויש טבורא דלבא כנודע. ועיין עץ חיים (שער י"ג, פ"ה מ"ת) וביאור טבורא דלבא הוא, שת"ת דא"א נקרא לב, ונקודת מחציתו נקרא טבורא דלבא. כי טבורא דגופא הוא בסוף ב' שלשים של ת"ת. והבן שנקודת אמצע של ת"ת, טבורא דלבא, הוא שורש עצמות הת"ת, כי זו מהותו של ת"ת נקודת אמצע. והוא האגן הגמור. ולכך כתיב אל יחסר המזג, מלשון מזיגה של ימין ושמאל, כמ"ש רבותינו. ועיין רמ"ז (דברים) ואמר אל יחסר המזג, היא המזגת הדין בחסדים. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן) מז"ג ר"ת, מיכאל, ימין, גבריא"ל, שמאל, זנגיא"ל באמצע. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר אילו של יצחק, פרק ל"ב) שענינו מיזוג הגבורות והחסדים, וכו', כי האלף הוא הממזגם, בתיבת אגן, בסוד אוריאל. אגן ר"ת אוריאל, גבריא"ל, נוריאל, מארגמן, כנודע. ועיין אפקי ים (יומא עז ע"א) אל יחסר המזג, שני חלקים מים וא' יין. ועיין זרע קודש (משפטים) מזיגה גימ' אדני, שנמזגו הדינים ונעשו חסדים.

נצח

תרי רגלין נו"ה. ושם יש בחינת מקום אגן הירך. עיין ר' אברהם בן הרמב"ם (בראשית לב, כו) ותקע, נעתק ראש עצם הירך מן הפרק שהוא אגן הירך אשר בשיפולי הגוף.

הוד

הוד מלשון הוד והדר, יופי. ועיין תורת המנחה (שופטים, דרשה ע') שררך אגן הסהר, וגו', כלומר שיהיו הסנהדרין יפים כסהר שהיא הלבנה. והיינו אגן מלשון גנאי, דבר והיפוכו, כגן יפה, היפך גנאי. אגן - גנאי, דבר והיפוכו, שורשם חד, כנודע. ועוד. יהודה, לשון הוד. מדרגת מלכות, איהי בהוד. וממנו יצא פרץ, מקום הפירצה בהוד, שנהפך לדוה, כנודע. ועיין פתחי שערים (נתיב מ"ד ומ"ן פתח י"ג) והוא הטבור סוד סנהדרין של מעלה, שררך אגן הסהר, אמצעות נקודה דסהירא, ושם הענג מעלמא דאתי וכו', ושם גבורים עומדים בפרץ, כמ"ש רבינו הגדול (הגר"א) ז"ל, באריכות בביאור היכלות, בהיכל הזכות, עיי"ש. ועיין אפיקי ים (שבת קד ע"א) נקודת טבור ששם סוד הסנהדרין וכסא המשפט, ושם קטרוג השטן. ובעומק, בסנהדרין הולכים אחר הרוב, והמיעוט מודה לרוב, בסוד הוד. וכאשר זוכים מלאך רע בע"כ אומר אמן, מודה לטוב, הוד. ועיין בדבריו (מכות י ע"א) שהוא במקום רגלין, היכל הזכות בנצח, וח"ו היפוכו בהוד. וכאשר נתקן גם ההוד מודה לנצח, וזהו נצחוננו. ובזוה"ק במקומות רבים אמרו שהיכל הזכות בגבורה, ולכך אמר שם שנוטלים מהיכל הזכות למקום רגלין. שורש הוד בגבורה.

יסוד

יוסף, י-סוף. כי היסוד סוף הגוף ומלכות עטרת היסוד. ובעיקר גלוי הדבר במדרגת אריך שאין לו נוק' גמורה אלא נכללת ביסוד. ועיין מצדות ציון (ירמ' פנ"ב פ"ט) הספים, אגנות כמו סף. לשון סוף. ויוסף מכח ההולדה הופך כל סוף ליוסף, תוספת.

מלכות

לבנה, מלכות, כמודע. ועיין ספר השרשים לרד"ק, אגן וישם באגנות, הם המזרקים, וכמוהו אגן הסהר, לפי שתבניתו עגול כתבנית הסהר שהוא הירח. ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון יח, לו ע"ב) אגן הסהר, דא נקודה דסיהרא, וכו', והיא ראשית נקודה באות ב', בת קול. ועיין באור הגר"א (שם תיקון ס"ג) רפאות תהי לשרך, ר"ל לשכיתא תתאה דהיא שררך אגן הסהר, סיהרא קדישא. ועיין רמ"ז (זוהר דברים) שררך אגן הסהר, ה"ס טבור דזעיר שממנו מאיר למלכות כשהיא קטנה הנקראת סהר, וכו'.

ואפשר שנקרא אגן הסהר שהוא חצי גורן עגולה, שהיא התחלת אור הסהר בחידושה, ששם סיום עטרת יסוד אמא. ואיתא (פע"ח פ"ב) שבראש חדש יש תוספת אור מלכות

בבינה, שממנה מתחיל אור למלכות, וזהו אגן הסהר. והבן מאוד, שמקום טיבור מחבר ג' הארות, בינה, ז"א, נוק'.

נפש עיין אברבנאל (שמות כד, א) ולקח חצי הדם וישם אותו באגנות, והם כלים עגולים או מזרקים, וחציו האחר זרק על המזבח (ולשיטת רש"י אף הוא באגנות), להורות, שהעם הנבחר התאחדו עם אלהיהם, כמו שהדם נושא הנפש הוא אחד בעצמו.

רוח עיין ספר נר אלקים, וחצי הדם זרק, וחצי הדם שם באגנות (ולשיטת רש"י שני החלקים באגנות, כנ"ל), שם בחותם חצי השם גשם, וחצי השם רוח מפזר ומניע הדם. וזהו זריקה מכח רוח, עיי"ש.

נשמה נפש רוח למטה, חיה יחידה למעלה, נשמה באמצע. ועיין מהר"ל (באר הגולה, הבאר השישי) כי א"י הוא באמצע העולם כמו הטבור שהוא באמצע האדם, כמו שדרשו על שררך אגן הסהר, זהו ביהמ"ק שהוא באמצע העולם. וכאשר תמדוד בקו אין הטבור באמצע מצד מדרגה הגשמית (ובאמת טבורא דלבא ממש באמצע, ובספר באתי לגני כתב שמדד שהוא באמצע ממש), רק כי הטבור באמצע בין חלק שנקרא חלק עליון, ובין חלק אשר נקרא תחתון, ויש לכל חלק ענין מיוחד. והבן. נפש רוח, פנימי, חיה יחידה מקיפין. נשמה חלקה פנימי וחלקה מקיף. בחינת נקודת אמצע.

חיה גילוי הפנים בפנים מדרגת חיה, חכמה, חכמת אדם תאיר בפניו, כמ"ש בעץ חיים. ועיין שפת אמת (פנחס תרמ"ז) שכל העולם נתקן בהר סיני באמצעות בנ"י שנקראים כלי שרת (אגן) כנ"ל. וכמו שהיה שם חצי הדם זרק על המזבח וחצי באגנות, וע"ז רמזו שררך אגן הסהר, שנתעלו ישראל להיות פנים בפנים (ועיי"ש פרשת שקלים תרמ"ד). ועוד. עיין מהרש"א (סנהדרין לז ע"א) סנהדרין יושבת בטיבורו של עולם (א"י), ר"ל, באמצע העולם שהאוויר ממוזג ומקום מוכן לחכמה.

יחידה עיין אוהב ישראל (שקלים) שררך אגן הסהר אל יחסר המזג, וזה קאי על הסנהדרין שהיו יושבים כחצי גורם עגולה וכו'. למה היו יושבין כסדר זה כחצי עיגול. וי"ל שזה מרמז על סוד עתיק, אין. קב"ה וישראל חד אינון וכו', מעורבין זה בזה, ושיהיה הכח ביד ישראל למסירת נפש על קדושת שמו ית'. וזהו בחינת יחידה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא -

נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

שאלה דור המבול ודור המדבר

רבותינו אומרים (הגר"א ז"ל ועוד), שבדורות אחרונים עתידיים לחזור ולהתגלגל אותם ג' דורות של רשעים מדורות קדמונים - דור המבול, דור ההפלה וסדום, ומה ששם היה מחולק לשליש שלישי שלישי - בדורא בתראה עתידיים כל אלו לחזור בבת אחת. כיצד זה מתישב עם המשנה בסנהדרין "דור המבול אין להם חלק לעולם הבא ואין עומדים בדין" "דור הפלגה אין להם חלק לעולם הבא" "דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא ואין עומדים בדין", לפי מה שרבותינו אומרים שעתידיים להתגלגל בדורות האחרונים שלשת דורות אלו אבל אם אין להם חלק לעולם הבא כיצד הם מתגלגלים? ועוד שאלה אם כל הנשמות שלנו היו במעמד הר סיני כחלק משש מאות האלף שעמדו למרגלות הר סיני כיצד אין להם חלק לעולם הבא? הרי הם שורש הנשמות שמהם אנו יצאנו.

תשובה

א. יש גילגול לצורך המגלגל ויש גילגול לצורך זולתו. וישנם צדיקים שמתגלגלים לצורך זולתם. וכן יש רשעים. ג' דורות הללו עיקר גילגולם לצורך נסיון לזולתם.
 ב. מבואר באריז"ל שיש מדריגה למעלה מעוה"ב ושם יש להם חלק.
 זאת ועוד, כן מבואר ברמח"ל, שיש אופן שמן השורש נעשו ענפים וזה מדרגת מתן תורה ויש אופן שמן הענפים נבנים שורשים וזה עוה"ב.

שאלה בענין "אין עוד מלבדו"

היות שאין עוד מלבדו, כיצד אפשר לחשוב ש"בבחינה מסויימת אנחנו דבר נפרד"? הרי גם הגשם הכי גס, הוא אך ורק מציאות ה', ללא שום תוספות, כי אין אפשרות שתהיה מציאות נוספת? איך מבינים את הסתירה הזו לכאורה, שה' אחד, אך יש חלק שהוא לא לא מאוחד איתו? תודה רבה.

תשובה

בס"ד הכל מאוחד מצד אמיתת פנימיותם. אולם כל מדרגה ענינה מדרגת גילוי ולא עצם הדבר. ולכך במדרגה שאינה מגלה את האחדות, את האחד, נראה ומורגש כנפרד. וזו האמת באותה מדרגה. כי בכל עולם ועולם יש אמת לפי אותו עולם, כי כל אמת היא יחסית. וכל שאלה של ב'

אמתויות הסותרות, מהות הסתירה ערוב של אמת של עולם אחד עם אמת של עולם אחר. ולכך בכל סתירה יש להתבונן היכן כל אמת מדברת. ואז עבודת האדם לברר לאיזה מדרגה הוא שייך, ולפ"ז מה האמת שלו. כי פעמים האדם חי עם אמת, אולם היא אינה שלו. ואם זו למטה ממדרגתו בערכו זה שקר. כי כל עולם תחתון ביחס לעליון התחתון שקר והעליון אמת. ופעמים זו אמת שלמעלה ממדרגתו, ואזי זהו דמיון. כי כל עולם עליון ביחס לתחתון, התחתון אמת והעליון דמיון.

שאלה קברי צדיקים

מהו המבט האמיתי אודות המקובל בחוגים נרחבים שהדרך להוושע מכל צרה וחולי ל"ע הוא ע"י השתטחות על קברות הצדיקים, וכמו שמצינו בספה"ק ובספרי הפוסקים אודות התפילות בקברי הצדיקים, במה דברים אמורים, באיזה זמן ולא לו בנ"א, ואצל איזה מן הקדושים אשר בארץ ראוי לפעול?

תשובה

זו אחת מן הדרכים, היו חלק מרבותינו שמאוד החזיקו בזה והיו חלק שכמעט לא השתמשו בזאת.
 טעם הדבר מפני שזהו מקום שיש בו יותר גילוי אלקות. יש עבודה בבחינת נפש ויש עבודה בהלבשה של מקום, ונשמה שיותר קרובה להלבשה של מקום משתמשת בדברים אלו. הזמן, מבואר באר"י ז"ל שהוא בער"ח.

המקום, עיקרו **קבר רחל** כמ"ש הגר"א, שהיא בחינת שכינה, מלכות המשתתפת בצערם של ישראל. וכן **רשב"י** שאמר יכולני לפטור את כל העולם כולו ממידת הדין, וא"כ יש שם כח של מיתוק הדין ועי"ז ביטולו. באופן שונה ישנה **ישועה** ע"י כח האמונה ומצד כך המקום **קבר חבקוק** שאמרו בא חבקוק והעמידן על אחת, צדיק באמונתו יחיה.

בנוסף אפשר לילך על קברו של הקדוש **בבא סאלי**, מפני שקרוב לדורנו ממש.

כמו כן יש אופן של התקשרות לשורש כנסת ישראל, האבות הק' בפרט, **מערכת המכפלה**, ז' רועים בכלל, **אהרן יוסף ודוד**. כמו כן שורש מגלי התורה, **ר' עקיבא**, תורה שבעל פה, **רשב"י**, תורת הסוד. והדומה לזה. כמו כן יש אופן של התקשרות **לשורשו הפרטי**. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהארכיון של שו"ת